

“Encara veurem el m³ de l'aigua a 25 euros d'aquí a 20 o 30 anys”

Entrevista a Ramon Folch, que insisteix que cal fer una gestió de la demanda i preveure ara les necessitats futures

Vic

Dolors Altarriba

Vostè ha dit en la seva xerrada d'obertura de la jornada que Barcelona ha millorat molt en el consum d'aigua i és una de les ciutats que el té més baix. Catalunya també?

No. Està en una situació intermèdia. Tenim encara un gran camp per córrer però estem molt millor que molts altres llocs i això es relaciona amb la gestió de l'oferta. En altres llocs l'única pregunta que es fan és d'on traiem més aigua però no es pregunten com utilitzem millor l'aigua que tenim. A Catalunya tenim també una situació curiosa. Les úniques conques que neixen i desemboquen en territori català són les internes, les del Ter i el Llobregat. En canvi les del riu Noguera i Ebre no són governades per territori català, sinó aragonès. I aquestes són les més cabaloses. Els recursos hídrics són limitats i a més la població es concentra al litoral on hi ha les conques menys cabaloses. Tot i així, hem anat millorant en la gestió.

I què és el que fa més falta, conscienciació?

El tema de la conscienciació jo no el vull discernir del tema de la capacitat d'actuació. Tots som conscients que ens hem de llevar a una hora però alguns s'hi tomben i d'altres no. Calen instruments per fer-ho. Per exemple, en el cas agrícola no n'hi ha prou amb la conscienciació sinó que han de canviar les concessions agrícoles. Ara són per temps i no per necessitat. Els pagesos poden anar només un dia concret per tenir aigua i llavors en fan servir molta. Ara no en té quan en necessita i en gasta massa quan la té. S'han gastat molts diners en grans infraestructures però continuant fent servir les mateixes pautes de regadiu que fa 150 anys.

A qui cal convèncer, doncs?

Miri, en aquesta vida, d'ençà de la revolució industrial, hi ha el que se'n diu el projecte. I això és la identificació d'un objectiu, l'elaboració d'un sistema de fer-ho, el finançament i el calendari. Mentre no tinguem un projecte, no ho solucionarem. Quan tinguem el projecte sabrem què ho impedeix. Ara

Gestionar la demanda i canviar normatives actuals

Vic Ramon Folch va situar el públic de la jornada de l'aigua a la UVic explicant que tot i la mar d'aigua que té el planeta Terra, en realitat només un 2,5% és aigua dolça i d'aquesta només en podem acabar fent servir un 0,7% del total. Com va dir, és un cicle tancat i sempre hi ha aigua perquè, més o menys, sempre plou. Ara bé, elements com el canvi climàtic

i la mala gestió poden portar a una escassetat encara més clara en un país, Catalunya, que aprova justet pel que fa a l'aigua que obté. Folch va repetir en diverses ocasions que es llença més aigua de la que consumim i que l'aigua no té per què tenir un sol ús. President com és d'una empresa que assessora sobre temes energètics té comprovat, per exemple, que separar les aigües brutes i les netes reutilitzant-les en un edifici rebaixa el consum de 110 a 70 litres per persona i dia.

“La independència de Catalunya pot servir per ‘rescatar’ conques i també per millorar la gestió”

en comptes d'un projecte per resoldre-ho anem donant més aigua al sistema, però l'eficiència és baixa.

La sequera del 2008 va espantar i es va posar a buscar aigua. No és el camí?

No és clar. En el moment en què tens la sequera a sobre, la solució ja ha arribat tard. Això és com si a algú l'atropella un tramvia, llavors ja no es pot fer res més que trucar a la funerària. Del que es tracta és de fer una colla de coses ara perquè no ens n'haguem de lamentar. Ara parlaré d'una cosa que potser fa cinc anys no hauria fet. De quin país estem parlant? Perquè les conques externes passaran a ser internes en una situació d'independència. Ara, de moment, tot el tema d'independència es presenta amb banderes i il·lusions que està

“Cal canviar els codis d'edificació i les pautes de reg als camps, que són del segle XVIII”

molt bé, però per fer què? Ja li dic, una de les coses és per redistribuir els consums i els recursos hídrics. No és només per rescatar el Segre o el Noguera Pallaresa, és també per fer un pla d'utilització dels recursos hídrics pensant en el segle XXI. Ara no tenim la sobirania sobre tots els recursos hídrics i a sobre no gestionem prou bé els que tenim. Per tant, la independència ha de servir per rescatar la totalitat de l'oferta i per millorar la qualitat de la demanda. Aquest projecte l'hem de començar a fer i abraça moltes coses, des dels codis d'edificació d'edificis fins a les pautes de reg als camps, que encara són del segle XVIII. Si l'usuari ha de recollir l'aigua que surt de la dutxa amb una galleda per aprofitar-la no anem bé. En canvi, si sistemàticament,

“La idea que les depuradores són fàbriques d'aigua neta es pot aplicar demà mateix”

per exemple, l'aigua de la dutxa va ja canalitzada per fer servir pel vàter, ja s'ha guanyat. Llavors l'usuari el que ha de fer és mirar de no estar-se mitja hora sota la dutxa i prou. Això se soluciona fent prescriptiu que hi hagi en els edificis una sortida per les aigües netes i una per les brutes. Això milloraria el funcionament de les depuradores, perquè li arribaria l'aigua diluïda, i si arriba concentrada millora el funcionament.

Tot això l'administració ho escolta? I com es pot gestionar en temps de crisi com ara?

En moments de crisi, tracta el traumatisme però no evita l'accident. En temps de crisi, contractem un vaixell qui sap on, o connectem excepcionalment l'aigua de la depuradora del Prat a una canonada

feta a cuita-corrents i la tornem aigües amunt del riu Llobregat. Això és molt divertit, la captació d'aigües del Llobregat capta aigua molt més contaminada del riu que no pas l'aigua de la depuradora que es llença al mar. Per tant, és fàcil portar l'aigua neta de la depuradora per al riu, però això es va fer d'urgència, no de forma sistemàtica. La idea que les depuradores s'han de convertir en fàbriques d'aigua neta es pot aplicar demà mateix. I aquesta idea encara no està comprada.

El consumidor final paga el que costa l'aigua?

Actualment, res reflecteix el cost real que té. Hi ha massa fenòmens que interfereixen en el cost i per això el mercat és un regulador molt deficient. Amb l'aigua, si per cost entenem el que es gasta d'explotació de l'aigua de les companyies, llavors sí. Ara, si per cost entenem les repercussions d'obres que han assumit els estats i no atribuïm valor a l'escassetat. L'hauríem de gravar perquè aquesta dificultat que preveiem quedi reflectida amb un cost dissuasiu, hem d'internalitzar costos futurs. Que això s'ha d'explicar? Si és que l'art de la política és fer coses que calen, no les que volem.

Això que explica de l'aigua es podria aplicar també a l'ús de l'energia?

És el mateix cas. Parlem d'aigua però hauríem pogut parlar de l'energia i tots dos són importants i relativament escassos. L'aigua té un avantatge, ben gestionada o no, el cicle és tancat, tota va al mar i sempre plou. Cada any, el que varia aquest panorama és el canvi climàtic. Amb l'energia no passa. Només tenen cicle tancat les que diem energies renovables, però no les fòssils. Per això tenim un problema. Ara bé, si no internalitzem ara els costos del que hauríem de fer el dia de demà i llavors poden ser inassumibles. Encara veurem -Déu vulgui que m'equivoqui- el metre cúbic de l'aigua no a 2 euros com és ara sinó a 20 o 30 euros d'aquí a 20 o 25 anys. Una de les raons que justificaria un nou marc polític d'independència a Catalunya és que fòssim capaços no només de rescatar els rius sinó també de millorar aquestes polítiques de gestió.